

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเลี้ยงไก่ไข่และการบริหารกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในอำเภอทุ่งช้าง
จังหวัดน่าน
ชื่อและนามสกุล นายสุรเชษฐ์ ปิ่นทิพย์
แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร
สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน
2. รองศาสตราจารย์ ดร. ภรณ์ คำงวิวัฒน์

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2556

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์วีโรจน์ แสงบางกา)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ภรณ์ คำงวิวัฒน์)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การเลี้ยงไก่ไข่และการบริหารกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในอำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน
ผู้วิจัย นายสุรเชษฐ์ ปินทิพย์ รหัสนักศึกษา 2493000398 **ปริญญา** เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน
 (2) รองศาสตราจารย์ ดร. ภรณ์ ต่างวิวัฒน์ **ปีการศึกษา** 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพเศรษฐกิจสังคมของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ (2) การผลิตไก่ไข่ การตลาดของกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ (3) การบริหารกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ (4) ความคิดเห็นสมาชิกกลุ่มต่อการบริหารกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ (5) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการผลิตและบริหารกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่

ประชากรที่ศึกษาคือกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน จำนวน 4 กลุ่ม จำนวน 80 ราย เก็บข้อมูลทั้งหมด โดยใช้แบบสอบถาม และการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยใช้สถิติพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า (1) สมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 48.33 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.67 คน มีจำนวนพื้นที่ทำกินเฉลี่ย 4.35 ไร่ ที่ดินส่วนใหญ่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ บทบาทหน้าที่ในชุมชนส่วนใหญ่เป็นกรรมการหมู่บ้าน มีรายได้จากการเลี้ยงไก่ไข่เฉลี่ย ต่ำกว่า 2,000 บาทต่อเดือน ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมาเกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรมการเลี้ยงไก่ไข่ มาแล้ว 2 ครั้ง แรงงานที่ใช้ในการเลี้ยงไก่ไข่ได้จากสมาชิกในครอบครัวเป็นหลัก และเกษตรกรมีหนี้สินจากการกู้ยืมเงินลงทุนเลี้ยงไก่ไข่ โดยกู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้านหรือกลุ่มออมทรัพย์มากที่สุด (2) เหตุผลหลักที่เกษตรกรตัดสินใจเลี้ยงไก่ไข่คือ คิดว่ามีรายได้ดี การให้อาหารพบว่าส่วนใหญ่ให้อาหารสำเร็จรูป การป้องกันและควบคุมโรคส่วนใหญ่ทำวัคซีนป้องกันโรคเป็นบางครั้ง แหล่งจำหน่ายไข่ไก่มีการจำหน่ายไข่ไก่ให้แก่เพื่อนบ้านใกล้เคียงมากที่สุด (3) การบริหารงานกลุ่มพบว่า สมาชิกมีความคิดเห็นโดยรวมต่อการบริหารงานของกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง ความพึงพอใจต่อการบริหารงานกลุ่มและประโยชน์ที่ได้รับจากการรวมกลุ่มโดยรวมอยู่ในระดับมาก (4) ปัญหาอุปสรรคคือเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ ขาดความรู้ในการเลี้ยงไก่ไข่ที่ถูกต้อง และมุ่งหวังในผลประโยชน์มากเกินไป อาหารไก่ไข่ ยาและเวชภัณฑ์ มีราคาสูง ทำให้ต้นทุนในการผลิตของเกษตรกรสูงขึ้น และเกษตรกรยังไม่เห็นความสำคัญของการรวมกลุ่ม ไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง เกษตรกรขาดอำนาจในการต่อรองกับบริษัทใหญ่ๆ เนื่องจากระบบการผลิตที่ไม่สมบูรณ์ ทำให้การผลิตไม่เพียงพอและบางรายไม่มีคุณภาพ กลุ่มเกษตรกรจึงมีความต้องการให้หน่วยงานจัดการฝึกอบรมให้ความรู้แก่กลุ่มเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งสร้างจิตสำนึกในการรับผิดชอบตนเอง และการเสียสละให้แก่สมาชิกในกลุ่ม รวมถึงการจัดหาช่องทางด้านการตลาดเพิ่มเติม

คำสำคัญ การเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกร การบริหารกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน

Thesis title : Layer Hen Production and Management of Layer Hen Farmer Groups in Thung Chang District, of Nan Province

Researcher : Mr. Surached Pintip; **ID:** 2493000398; **Degree:** Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development); **Thesis advisor** (1) Bumpen Keowan Associate Professor ; (2) Dr. Paranee Tangwiwat Associate Professor; **Academic year :** 2012

Abstract

The purposes of this research were to study (1) socio-economic circumstance of layer hen farmer groups (2) layer hen production, marketing circumstance of layer hen farmers (3) management of layer hen farmer groups (4) opinions of group members toward management of layer hen farmer groups (5) problems and suggestions for layer hen production and management of layer hen farmer groups.

The population was 4 groups of layer hen farmers numbering 80 farmers. Data was collected by interview and group conversation. Data was analyzed by computer programs using descriptive statistics which were percentage, mean and standard deviation.

From the research results, it was discovered as follows. (1) Most of the layer hen farmer groups were male with the average age at 48.33 years. They completed primary education level. Their average number of household member was 3.67 persons. Their average farming area was 4.35 rai without certificate of ownership. Their roles in community, mostly they were community committee. Their average income from raising layer hen was less than 2,000 baht/month. In the past two years, most of them attended the training on raising layer hen for 2 times. The labor for raising layer hen was mainly by their family members. Farmers were in debts from loan by the village fund or the savings group at the most. (2) The main reason for them to raise layer hen was they thought it would be good income. Layer hen feeding was found by convenience food. Protection and disease control was done by vaccine for some times. Market for sale was selling most to their neighbors. (3) From group management, their overall opinion toward the group management was at medium level. Overall satisfaction towards the group management and benefit gained from group setting was at high level. (4) Problems were layer hen farmers lacked of knowledge about the right way to raise layer hen, focusing too much on benefit, high cost of food for layer hen, medicine and medical equipment, as a result high cost of production accordingly. Farmers were not aware of the significance of group setting. They did not understand their roles. They did not have any bargaining power with big companies due to incomplete production system. In consequence, production was not sufficient and even poor quality in some cases. The farmer groups, therefore would like government agency to organize a training providing them with continued knowledge and at the same time to raise awareness on self-responsibility with contribution to the group members as well as to find more markets for them.

Keywords: Raising Layer Hen by Farmers, Management of Layer Hen Farmer Groups, Thung Chang District, of Nan Province

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ รองศาสตราจารย์ ดร. ภรณ์ ต่างวิวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ให้ความรู้ คำปรึกษาแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตั้งแต่เริ่มต้นจัดทำวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์ทุกอย่าง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาจากท่านเป็นอย่างดียิ่ง นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจาก อาจารย์วิโรจน์ แสงบางกา ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ จนทำให้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบคุณหัวหน้าส่วนราชการทุกภาคส่วนในอำเภอทุ่งช้าง เพื่อนร่วมงาน สำนักงานปศุสัตว์ อำเภอทุ่งช้าง และสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ในอำเภอทุ่งช้างทุกท่านที่ คอยช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูล

สุดท้ายที่ลืมไม่ได้ ผู้วิจัยขอขอบคุณสมาชิกครอบครัวทุกคนที่คอยห่วงใย ให้กำลังใจ อย่างดีที่สุดตลอดมา ซึ่งถือว่าเป็นแรงสนับสนุนที่มีค่าอย่างยิ่ง

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญู กตเวทิตา แด่บิดา มารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

สุรเชษฐ์ ปินทิพย์

พฤษภาคม 2556

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
การเลี้ยงไก่ไข่	9
แนวคิดเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมผู้เลี้ยงไก่ไข่	34
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ	43
กลุ่มของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	53
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย	58
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	59
วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล	60
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติ	61
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	62

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
ข้อมูลจากแบบสอบถาม	63
ตอนที่ 1.1 ลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจบางประการของเกษตรกร	63
ตอนที่ 1.2 สภาพการเลี้ยงไก่ไข่ของเกษตรกร	70
ตอนที่ 1.3 ความคิดเห็นความพึงพอใจด้านการบริหารกลุ่มและประโยชน์ที่ได้รับ	76
ตอนที่ 1.4 สภาพปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการเลี้ยงไก่ไข่	78
ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่ ในอำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน	79
ตอนที่ 2.1 กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่บ้านทุ่งสูง ได้สรุปข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่ม	79
ตอนที่ 2.2 กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่บ้านทุ่งช้าง ได้สรุปข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่ม	83
ตอนที่ 2.3 กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่บ้านวังผา ได้สรุปข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่ม	85
ตอนที่ 2.4 กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่บ้านทุ่งผึ้ง ได้สรุปข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับกลุ่ม	86
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	92
สรุปผลการวิจัย	92
อภิปรายผล	97
ข้อเสนอแนะ	101
บรรณานุกรม	103
ภาคผนวก	106
ก แบบสอบถาม	107
ข ประเด็น Focus Group	117
ประวัติผู้วิจัย	119

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 โปรแกรมการให้แสงสว่าง.....	14
ตารางที่ 2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับความเข้มแสง.....	14
ตารางที่ 2.3 น้ำหนักไก่และปริมาณอาหารที่จำกัดให้ไก่ไข่อายุต่างๆ กิน (ไก่ไข่พันธุ์เบา – กลาง).....	18
ตารางที่ 2.4 วิธีสังเกตลักษณะของไก่ไข่หรือไม่ไขอย่างง่าย.....	20
ตารางที่ 2.5 สูตรอาหารไก่ไข่เล็ก (อายุแรกเกิด – 6 สัปดาห์).....	23
ตารางที่ 2.6 สูตรอาหารไก่ไข่รุ่น (อายุ 6 -14 สัปดาห์).....	23
ตารางที่ 2.7 สูตรอาหารไก่สาว (อายุ 14 – 20 สัปดาห์).....	24
ตารางที่ 2.8 สูตรอาหารไก่ไข่ระยะให้ไข่.....	25
ตารางที่ 2.9 โปรแกรมวัคซีนในไก่ไข่.....	30
ตารางที่ 2.10 เปรียบเทียบไก่ที่กำลังไข่ และไก่ที่หยุดไข่.....	31
ตารางที่ 2.11 เปรียบเทียบไก่ที่ให้ไข่นานและให้ไข่ไม่นาน.....	33
ตารางที่ 2.12 ไก่ที่ให้ไข่ดก และไก่ที่ให้ไข่ไม่ดก.....	33
ตารางที่ 3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	58
ตารางที่ 4.1 ลักษณะพื้นฐานทางสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่.....	64
ตารางที่ 4.2 แหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเกษตร.....	66
ตารางที่ 4.3 ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ไข่.....	68
ตารางที่ 4.4 สภาพการเลี้ยงไก่ไข่.....	70
ตารางที่ 4.5 การจัดการฟาร์มเลี้ยงไก่ไข่.....	74
ตารางที่ 4.6 แหล่งจำหน่ายไข่ไก่.....	75
ตารางที่ 4.7 ความคิดเห็นในการบริหารงาน.....	76
ตารางที่ 4.8 ความพึงพอใจในภาพรวมของการบริหารงานกลุ่ม.....	78

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 แบบจำลองกรอบแนวคิดการ.....	1
ภาพที่ 4.1 สถิติการทำอาหารหมัก.....	80
ภาพที่ 4.2 การสนับสนุนปัจจัยการผลิต.....	81
ภาพที่ 4.3 รับรางวัลกลุ่มเกษตรกรดีเด่น.....	82
ภาพที่ 4.4 ศึกษาดูงาน.....	83
ภาพที่ 4.5 ไข่ไก่ของชุมชน.....	84
ภาพที่ 4.6 ผสมอาหารไก่ไข่.....	86
ภาพที่ 4.7 สนับสนุนปัจจัยการผลิตจากหน่วยงาน.....	87
ภาพที่ 4.8 ตรวจเยี่ยมฟาร์มไข่ไก่ของสมาชิก.....	88
ภาพที่ 4.9 ไข่ไก่สดจากฟาร์ม.....	89
ภาพที่ 4.10 แหล่งจำหน่ายไข่ไก่.....	91

